

การสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทย
ในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์
The Creation of Novel and Thai Culture Representation
in Prapt's Crime Fiction

กฤต โสดาลี

Kit Sodalee

สาขาวิชาภาษาไทย

Program in Thai

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Faculty of Humanities and Social Sciences

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham university

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาการสร้างนวนิยายสืบสวนของปรাপต์และเพื่อศึกษาภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย คือ นวนิยายสืบสวนของปรাপต์จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ นวนิยายเรื่อง กาลมหารทีก (2557) เรื่อง นิราศมหารณพ (2558) และเรื่อง ลิงพาดกลอน (2561) ผลการศึกษพบว่าปรাপต์ได้สร้างจาก ตัวละครและบทสนทนาในนวนิยายทั้งสามเรื่องจากข้อมูลพุทธสถานในสังคมไทย ประวัติศาสตร์สังคม เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณกรรม ความเชื่อ และกฎหมาย ทำให้นวนิยายทั้งสามเรื่องแสดงให้เห็นภาพแทนของวัฒนธรรมไทยจำนวน 5 ด้าน คือ ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านการเลี้ยงดู ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านสถาปัตยกรรม ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านระบบนิเวศ ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อ และภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านงานประพันธ์

คำสำคัญ: นวนิยายสืบสวน, ภาพแทน, วัฒนธรรมไทย

Abstract

The purposes of the current study are to study the creation of novels of Prapt's crime fiction and to study Thai culture representation used by the author in creating crime fiction. The scope of the study was 3 Prapt's crime fictions including Kahon Mahoratuk (2014), Nirat Mahannop (2015), and Ling Pad Gwlor (2018). The results of the study showed that the author includes Buddhism religious places and social history. Moreover, the presence of language, literature, beliefs, and laws in the three crime fictions make them represent 6 characteristics of Thai cultures including representation of Thai cultures and Parenting, representation of Thai cultures and architecture, representation of Thai cultures and ecosystem, representation of Thai cultures and beliefs, and representation of Thai cultures and composition.

Keywords: crime fiction, representation, Thai cultures

บทนำ

ปราปต์ หรือ ชัยวัฒน์ พิพิฑพัฒนาปราปต์ เป็นนักเขียนที่โด่งดังในช่วง พ.ศ. 2557 จากนวนิยายสืบสวน เรื่อง กาหลมหรทีก (2557) โดยนวนิยายดังกล่าวได้รับรางวัลยอดเยี่ยม จากการประกวดนายอินทร์ อะวอร์ด ประจำปี พ.ศ. 2557 รางวัลชมเชย จากการประกวดหนังสือดีเด่น ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี พ.ศ. 2558 และรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ประเภทนวนิยาย ของการประกวด seven book awards ทั้งนี้ ในการประกวดรางวัลนายอินทร์ อะวอร์ด ประจำปี พ.ศ. 2557 ได้มีการพูดถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า

กาหลมหรทีกเป็นนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนที่หนักแน่นด้วยเนื้อหาและรายละเอียด มีความซับซ้อน มีพลังสร้างสรรค์ มีความพิรุฬหาย ทั้งในด้านการใช้ภาษาที่นำร้อยกรองกลบทมาประกอบในเรื่อง ทั้งในด้านกลวิธีการนำเสนอที่น่าติดตาม

โครงเรื่องเดินอยู่ท่ามกลางความโกลาหลอลม่านของคดีฆาตกรรมหลายคดี โดยวางแผนการนำเสนอได้อย่างรัดกุมโดดเด่นเห็นภาพ พาผู้อ่านจากความตายไปสู่ปริศนาอันชาญฉลาด สุดท้ายคลี่คลายไปสู่บาปพื้นฐานของปฤชชน นั่นคือแรงผลักดันจากตัณหาและความพยาบาท แล้วปิดท้ายด้วยการทำงานของกฎแห่งกรรม ผู้เขียนเลือกบรรยายภาคและช่วงเวลาการเดินทางเรื่องได้อย่างมีเสน่ห์โดดเด่น จดจาวัดดูและสถานที่ที่น่าสนใจ เป็นความภาคภูมิใจของชาติไว้ด้วยการจัดให้ปรากฏเป็นฉากได้อย่างแนบเนียน นอกจากนี้ยังสามารถใช้วรรณศิลป์ในการเล่าเรื่องได้หมดจดชัดเจน และสามารถหยิบยกร้อยกรองมาใช้ได้อย่างแยบยล

(กาหลมหรทีก, 2557)

จากคำประกาศข้างต้นนี้กล่าวได้ว่าเสน่ห์อันโดดเด่นของปราปต์คือฉาก โดยปราปต์สามารถเลือกช่วงเวลาและบรรยากาศในการเดินเรื่องได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการนำวรรณศิลป์มาใช้เป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่อง ในปีถัดมา ปราปต์ก็ได้เผยแพร่นวนิยายสืบสวน เรื่อง นิราศมหรทีก (2558) นวนิยายเรื่องนี้ปราปต์ยังคง

เอกลักษณ์ทางการประพันธ์ของตนไว้ นั่นคือการใช้ฉากประหนึ่งตัวละคร (แพรวสำนักพิมพ์, 2558) ทั้งนี้ ในการตีพิมพ์นวนิยายเรื่องนี้ แพรวสำนักพิมพ์ได้กล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า

ปราปต์ ทำให้เราเห็นถึงความสำคัญของการใช้ฉากในฐานะของตัวละครตัวหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นลักษณะพิเศษที่เราไม่ได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมมากนักในนิยายของบ้านเรา และความสามารถอันโดดเด่นนี้ถูกนำมาให้นักอ่านได้รู้จักกันอีกครั้งอย่างน่าตื่นเต้นกับนิยายเรื่อง *นิราศมหรณพ* ที่ตอกย้ำให้เห็นถึงความสามารถอันเป็นเอกลักษณ์ของเขา

(นิราศมหรณพ, 2558)

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2561 ปราปต์ก็ได้เผยแพร่นวนิยายสืบสวนอีกเรื่องหนึ่งคือ นวนิยาย เรื่อง *สิงพาดกลอน* (2561) ซึ่งแสดงให้เห็นอีกเอกลักษณ์หนึ่งด้าน การประพันธ์ของปราปต์ว่า

ถ้าความสำเร็จของนวนิยายเรื่อง *กาหลมหรทีก* คือข้อมูลของความจริงที่นำมาผสมผสานเข้ากับจินตนาการ *สิงพาดกลอน* ก็คงไม่ต่างกัน ไม่ต่างกันในระดับที่ *ปราปต์* ใช้ข้อมูลจริงทั้งข้อมูลจากบันทึกประวัติศาสตร์ คือกฎหมายตราสามดวง ที่ว่าด้วยการลงโทษ 21 ประการ เข้ามาผสมผสานเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างกรณีค้ำมนุษย์ แล้วผูกขึ้นมาเป็นเรื่องราวในเชิงนิยายสืบสวนที่ชวนให้ติดตามชนิดวางไม่ลง แบบเดียวกับที่เราเคยสัมผัสมาแล้วจาก *กาหลมหรทีก* จนถึง *นิราศมหรณพ*

(สิงพาดกลอน, 2561)

จากข้อมูลที่ได้รับจากนวนิยายทั้งสามเรื่อง ได้แก่ นวนิยาย เรื่อง *กาหลมหรทีก* (2557) เรื่อง *นิราศมหรณพ* (2558) และเรื่อง *สิงพาดกลอน* (2561) ทำให้เห็นว่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยมีความสำคัญต่อกลวิธีการประพันธ์ของปราปต์เป็นอย่างมาก เนื่องจากปราปต์ได้ใช้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ของสังคมไทยและเรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างแนวทางการประพันธ์เป็นรูปแบบเฉพาะของตน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2559: 14) ได้อธิบายความหมายของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมว่าเป็น “การปฏิบัติ การเป็นตัวแทนของการแสดงออกถึงความรู้ ทักษะ เครื่องมือ วัตถุสิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน อันมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ชุมชนมีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของกลุ่มตน” โดยปราปต์ได้อาศัยข้อมูลข้างต้นนี้มาเชื่อมโยง ร้อยเรียงเข้ากับจินตนาการ จนเกิดเป็นนวนิยายที่มีความโดดเด่นจำนวน 3 เรื่องที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทย อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมสี่บทสนทั้งสามเรื่องนี้ไม่อาจแสดงให้เห็นภาพทั้งหมดของวัฒนธรรมไทยได้ แต่เป็นการคัดเลือกจากผู้ประพันธ์ที่ต้องการจะนำเสนอภาพของวัฒนธรรมไทยเฉพาะบางแง่มุม เห็นถึงความหมายเฉพาะที่ต้องการสื่อเท่านั้น แนวความคิดนี้สอดคล้องกับความคิดเรื่องภาพแทน (representation)

Stuart Hall (1997: 15) นักวัฒนธรรมศึกษาชาวอังกฤษได้อธิบายว่า “ภาพแทนเป็นส่วนหนึ่งของปฏิบัติการที่ผลิตวัฒนธรรม โดยมี ‘ภาษา’ เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจในหมู่สมาชิกของสังคม เพราะวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการผลิตสร้างความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้หรือการถ่ายทอดความหมายให้เป็นที่เข้าใจกันในหมู่สังคม” ทั้งนี้ ภาพแทนไม่ได้มีความหมายเพียงภาพที่เรามองเห็นเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงกระบวนการต่างๆ ในการนำเสนอภาพเหล่านั้นด้วย ภาพแทนจึงเป็นทั้ง “การนำมาเสนอใหม่” และ “การเป็นตัวแทน” ของสิ่งๆ นั้น (วันชนะ ทองคำภา, 2551: 13)

จากเอกลักษณ์นี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็น “การสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสี่บทสนของปราปต์” โดยมีวัตถุประสงค์จำนวน 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาการสร้างนวนิยายสี่บทสนของปราปต์ และเพื่อศึกษาภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสี่บทสนของปราปต์ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีจำนวน 4 ทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมของ กากูญา แก้วเทพ (2554) แนวคิดการเล่าเรื่อง ของ Heman (2007) แนวคิดภาพแทน

ของ Stuart Hall (1997) และ แนวคิดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ของ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2559) มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมองว่า ปรাপต์ได้นำประวัติศาสตร์ไทยในแง่มุมต่างๆ และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ของสังคมไทยมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างรูปแบบการประพันธ์ของตน ทำให้งานประพันธ์ ของปรাপต์มีเอกลักษณ์ และแสดงให้เห็นภาพแทนของวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏ ผ่านสายตาของนักเขียนในยุคปัจจุบัน คุณประโยชน์ของงานวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการแสดงให้เห็นการประพันธ์แนวทางใหม่ ที่มีการนำข้อเท็จจริงของสังคมไทยกับจินตนาการ มาผสมผสานสร้างเป็นนวนิยายสืบสวน ตลอดจนกระบวนการวิธีประพันธ์แนวทาง ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างนวนิยายสืบสวนของปรাপต์
2. เพื่อศึกษาภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัย เรื่อง “การสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยาย สืบสวนของปรাপต์” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีจำนวน 4 ทฤษฎี ได้แก่ แนวคิดการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม ของ กาญจนา แก้วเทพ (2554) แนวคิดการเล่าเรื่อง ของ Heman (2007) แนวคิดภาพแทน ของ Stuart Hall (1997) และ แนวคิดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ของ กรมส่งเสริม วัฒนธรรม (2559) มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาการสร้างนวนิยายสืบสวนของปรাপต์ และเพื่อศึกษาภาพแทนวัฒนธรรมไทย ในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์ และจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย คือ นวนิยายสืบสวนของปรাপต์จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ นวนิยาย เรื่อง กาลลมหรือทีก (2557) เรื่อง นิราศมหรณพ (2558) และ เรื่อง ลิงพาดกลอน (2561) เนื่องจากนวนิยายทั้งสามเรื่องมีการนำประวัติศาสตร์ไทย

และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างฉาก ตัวละคร และบทสนทนา ทำให้เห็นภาพแทนวัฒนธรรมไทยผ่านมุมมองของนักเขียนในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การสร้างนวนิยายสืบสวนของปรাপต์ โดยดูจากวิธีการสร้างฉาก ตัวละคร และบทสนทนา และจะวิเคราะห์ภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์ที่สะท้อนจากองค์ประกอบทั้งสามข้างต้น

ผลการศึกษา

1. การสร้างนวนิยายสืบสวนของปรাপต์

1.1 การสร้างฉาก

ปรাপต์ได้สร้างฉากจากพุทธสถานที่มีอยู่จริงในสังคมไทยมาใช้ในการดำเนินเรื่อง เช่น ในนวนิยาย เรื่อง กาลมหรทีก (2557) ปรাপต์ได้มีการกล่าวถึงวัดรั้วเหล็กและนำพุทธสถานดังกล่าวมาใช้เป็นสถานที่จำวัดของพระมหาสุชีพและเป็นสถานที่ที่พระมหาสุชีพถูกทำร้าย ความเป็นจริงว่า

“คนร้ายรมยาชนิดนี้ใส่พระที่ละห้อย ราชสุคต้ายคือพระมหาสุชีพ ซึ่งกลายเป็นเป้าหมายหลักในการถูกลัก สำหรับคำสั่งสั้นๆ เล็กๆ แค่นี้ก็ค่าแบบนี้ คนเชี่ยวชาญน่าจะใช้เวลาสักไม่นาน อุปกรณ์ที่ใช้สักก็ไม่มาก สามารถขนเข้ามาได้ง่าย และไม่สะดุดตาใคร จากนั้นก็ลอบออกมาจากเขตวัดได้ไม่ยากอีก เพราะหลายตอนไม่ใช่กำแพงที่เรียบๆ แบบวัดทั่วไป เป็นแค่รั้วเหล็กโปร่งๆ มีกิ่งง่าสำหรับวางเก้าอี้นอกได้สะดวก”

(กาลมหรทีก, 2557)

เนื่องจากรั้วของวัดรั้วเหล็กมีลักษณะเป็นเพียงรั้วเหล็กโปร่งๆ ปรাপต์จึงได้นำพุทธสถานแห่งนี้มาใช้สร้างเป็นฉากในการก่อเหตุทำร้ายพระภิกษุสงฆ์ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่สะดวกในการเข้าออก

1.2 การสร้างตัวละคร

ปรাপต์ได้สร้างตัวละครขึ้นในสองประเด็นคือ การสร้างภูมิหลังของตัวละครและการสร้างรูปแบบการกระทำของตัวละคร มีรายละเอียดต่อไปนี้

ในส่วนของภูมิลักษณ์หลังพบว่าปราปต์ได้สร้างภูมิลักษณ์หลังของตัวละครจากประวัติศาสตร์ชุมชนและบริบทย่อยของไทย พบว่าการสร้างภูมิลักษณ์หลังตัวละครจากประวัติศาสตร์ชุมชนเป็นการนำประวัติและความเป็นมาของชุมชนมาเชื่อมโยงกับภูมิลักษณ์หลังของตัวละคร ปราบกฏในนวนิยายสืบสวนเรื่อง กาหลมหรทึก (2557) ในตอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมนายผดุงศักดิ์ หลังจากที่เวทาค์ทราบว่าเป็นผดุงศักดิ์ถูกฆาตกรรม เวทาค์ก็เดินทางมาที่ย่านชุมชนสามแพร่ง เพื่อสอบถามคำวิไล ดังความว่า

ด้วยตำรับของโปรตุเกสผสมผสานกับหน้าขนมแบบจีน ขนมฝรั่งกุฎีจีนเป็นมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อาศัยอุปกรณ์และวัตถุดิบแบบไทยๆ ในการประยุกต์ทำเบเกอรี่หรือที่เรียกว่าขนมฝรั่ง ตั้งแต่ครั้งอยุธยา ณ ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฟากตะวันตกที่ซึ่งสามวัฒนธรรม คือ จีน ไทย และฝรั่ง ประสานกันอย่างลงตัว

ครอบครัวเนื่องนวลสืบทอดตำรับขนมหวาน โดยเฉพาะขนมฝรั่งกุฎีจีนมาร่วมสามชั่วอายุ จากบ้านแถวโบสถ์ข้างตาคูรู้สึเรื้อนแถวแพร่งนรา...

(กาหลมหรทึก, 2557)

จากข้างต้นพบว่าปราปต์ได้นำประวัติศาสตร์ของชุมชนสามแพร่งมาสร้างเป็นภูมิลักษณ์หลังวิไล ทำให้ตัวละครมีความสามารถด้านการทำขนม เนื่องจากได้คิดค้นวิธีการทำขนมจากวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมจีน และวัฒนธรรมฝรั่ง มาสร้างเป็นขนมของร้านตัวเองที่มีลักษณะเฉพาะ กลายเป็น "...ร้านของหวานอันเลื่องชื่อในฝีมือทำขนมฝรั่งกุฎีจีนตรงกึ่งกลางแพร่ง" (กาหลมหรทึก, 2557)

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหรณพ (2558) พบว่าปราปต์ได้สร้างภูมิลักษณ์หลังของตัวละคร จากการนำเรื่องราวของนางสุพรรณมัจฉา ตัวละครในวรรณคดีไทย เรื่อง รามเกียรติ์ มาสร้างเป็นภูมิลักษณ์หลังของสุพรรณ หลังจากทีสุพรรณตั้งครวรรัก คนรักของสุพรรณก็ได้ทอดทิ้งเธอไป ทำให้สุพรรณต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรแต่เพียงผู้เดียว

เขาจากไปในที่ที่จากมา จากไปโดยสะพานซึ่งหลอกใช้ให้เธอช่วยสร้างความเจ็บกัลดดอก แต่เมื่อปาดน้ำตา นั่นคือการปาดทุกความทรงจำทิ้งไป ภาครัฐภายหลังว่าอย่างหนึ่งของเขายังอยู่ สิ่งที่เขาเกลียดเท่า ๆ กับรัก

เมื่อนั้น
 คู่มลูกรักแนบอินทรีย์
 ใ้ว่าเจ้าเกิดมาในครวรรจ์
 จำเป็นแล้วจำจะจากไป

นางสุพรรณมัจฉาโฉมศรี
 เทวีพิศพัคตร์แล้วถอนใจ
 แม่จะเลี้ยงสักวันก็ไม่ได้
 ด้วยกลัววราชภัยอัยกา

(นิราศมหารณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเรื่องราวของนางสุพรรณมัจฉา ซึ่งเป็นตัวละครตัวหนึ่งในวรรณคดีไทย เรื่อง รามเกียรติ์ มีสถานะเป็นภรรยาของหนุมาน ในภายหลังตัวละครนี้ก็ถูกหนุมานทอดทิ้งไปให้เลี้ยงดูมัจฉาเพียงลำพัง ปรাপต์ได้นำเรื่องราวชีวิตของตัวละครนี้มาสร้างเป็นภูมิหลังของสุพรรณ ทำให้เกิดปมภายในใจของตัวละครที่อยู่ในบทบาทของลูกเช่นนุชา ทำให้ตัวละครคิดแผนการณเปิดเผยเรื่องราวของเผ่าเมิน (เงือก)

ในนวนิยาย เรื่อง ลิงพาดกลอน (2561) ปรাপต์ได้นำเนื้อหาของกฎหมายตราสามดวงมาสร้างรูปแบบการกระทำของฆาตกร โดยได้นำมาใช้เป็นวิธีการสังหารดังความว่า

คดีที่หนึ่ง นางสาวศรีบรร - โทษสถาน 16 ให้เอาขวานผ่าอกทั้งเป็น แหกออก
 ดังโครงเนื้อ

คดีที่สอง นายทศทิศ - โทษสถาน 18 ให้ขุดหลุมฝังเพียงเอว แล้วเอาฟางปก
 ลงคลุมร่างก่อนคลอกด้วยเพลิงพอนั่งใหม่แล้วไถด้วยไถเหล็กให้เป็นท่อนน้อยท่อน
 ใหญ่เป็นริ้วน้อยริ้วใหญ่

คดีที่สาม นายจเร - โทษสถาน 10 ให้เอามีดที่คมเชือดเนื้อให้ตกออกจากกาย
 แต่ที่ละตำลึง จนกว่าจะสิ้นมังสา

(ลิงพาดกลอน, 2561)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเนื้อหาของกฎหมายตราสามดวงมาสร้างเป็นวิธีการสังหารของฆาตกร โดยเชื่อมโยงกับเหตุและเวลาในการลงมือสังหารของฆาตกร ส่งผลให้เนื้อเรื่องเกิดปมปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

ในนวนิยาย เรื่อง กาหลมหรทีก (2557) ปรাপต์ได้นำเนื้อหาของโคลงโลกนิติ มาสร้างรูปแบบการกระทำของตัวละคร พบในเหตุการณ์เมื่อพระนอนิจถูกพระเฟื่องจับตัวไป พระนอนิจก็นึกถึงกลอุบายที่ตนสร้างไว้ เพื่อป้ายความผิดไปที่หมอเดซกับพระเฟื่อง ดังความว่า

รวบรวมสติและความคิดที่กระจัดกระจาย หญิงสาวเริ่มจำได้ว่าอะไรเป็นอะไร จำได้ว่าในฝันเธอเขียนเติมข้อความลงในโคลงปริศนานั้นจนสมบูรณ์ **น้ำ ทราย ตา ลิง** แท้จริงมันเป็นโคลงที่เธอชอบมานาน ชอบเป็นอันดับต้น ๆ ในหมู่โคลงโลกนิติเลยทีเดียว

น้ำ เคี้ยวขยู่ว่าเสี้ยว	ขยู่ตาม
ทราย เหลือบเห็นขยู่งาม	ว่าหญิง
ตา ทรายยิงนิลวาม	พรายเพริศ
ลิง ว่าหว่าหวังหว่า	หว่าดั้นโดดตาม

...

ใช่ ‘น้ำ ทราย ตา ลิง’ นั่นคือประสบการณ์ที่ชี้ให้เห็นผลของความผิดพลาด ความผิดมหันต์ที่ไม่อาจแก้ตัวใหม่! สามีของเธอและตำรวจพวกนั้นจะรู้ตัวหรือไม่รู้หรือยังว่าต่างทำพลาดไป เธอไม่ห่วงความปลอดภัยของตัวเอง แต่สารที่ถูกมองข้ามมา แล้วครั้งหนึ่งในแผนผังกลโคลงนั้นต่างหาก ขาดเธอสักคน พวกนั้นจะหันกลับไปมองและไขออกหรือไม่ว่า ยังมีสิ่งหนึ่งซ่อนอยู่

(กาหลมหรทีก, 2557)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเนื้อหาของโคลงโลกนิติมาใช้สร้างรูปแบบการกระทำของตัวละคร กล่าวคือ ครอบครัวยุของพระนอนิจได้ตกเป็นผู้เสียหาย ถูกตำรวจและคู่แข่งทางธุรกิจใส่ร้ายจนทำให้บ้านแตกสาแหรกขาด พระนอนิจจึงต้องการแก้แค้น โดยได้นำเนื้อหาขอโคลงโลกนิติมาใช้ในลักษณะของแรงจูงใจ และเปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นการล้างมลทินให้แก่ครอบครัวตน

1.3 การสร้างบทสนทนา

ปราปต์ได้สร้างบทสนทนาขึ้นจากกลวิธีการประพันธ์บทร้อยกรองไทย ประวัติชีวิตของบุคคลในประวัติศาสตร์ไทย และเรื่องราวความเชื่อ มาสร้างเป็นบทสนทนาในนวนิยายสืบสวน

ในนวนิยาย เรื่อง กาหลมหรทึก (2557) ปราปต์ได้นำกลวิธีการประพันธ์ไทยมาสร้างเป็นบทสนทนา เพื่อให้เบาแสบแก้ตัวละคร ปรากฏเมื่อเวทาคีได้เดินทางไปวัดโพธิ์ พระคุณเจ้าก็ได้อธิบายเกี่ยวกับกลบทว่า

...พระสงฆ์ที่ตามมาช่วยให้คำแนะนำมีสำรวม “นี่คือกลบทประเภทหนึ่ง กลบทมีสองประเภท ประเภทแรกคือการเพิ่มลักษณะบังคับพวกสัมผัสคำ สัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษร ดังเช่นที่คุณสารวัตรยื่นอ่านเมื่อครู่ ชื่อกลบทพิณประสานสาย ส่วนประเภทที่สองนี้ เรียกกลบทแบบ เป็นการจัดวางรูปคำประพันธ์ให้มีลักษณะพิเศษต่างไปจากเดิม อย่างที่เห็นบนศิลาแผ่นนี้ เป็นการจัดโคลงสี่สุภาพเข้ากล เรียกกอลโคลง กอลโคลงราชวัดกับกอลโคลงพักแผลไฉ่วิธีแสดงเส้นสาย ส่วนกอลโคลงพรหมภักตร์ กอลโคลงหลงห้อง กับกอลโคลงสลบห้อง ใช้วิธีใส่กลอง นอกจากนี้ ถ้าวาดเดินดูเสาดันถัดๆ ไป ก็จะมีพบบรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น วาดเป็นรูปพญานาค รูปยันต์ รูปดอกบัว แต่ทั้งหมดเหมือนกันคือ เพื่อประลองปฏิภาณระหว่างคนอ่านกับกวี จึงสร้างขึ้นด้วยวิธีซ่อนเงื่อน”

(กาหลมหรทึก, 2557)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าปราปต์ได้นำกลวิธีการประพันธ์ไทยมาสร้างเป็นบทสนทนาในเรื่อง ทำให้เวทาคี ซึ่งเป็นตัวละครที่อยู่ในบทบาทของผู้ค้นหาความจริง ได้รับเบาแสบและสามารถนำไปสู่การคลี่คลายปมคดีฆาตกรรมได้

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหรณพ (2558) ปราปต์ได้นำประวัติชีวิตของบุคคลในประวัติศาสตร์ไทยมาสร้างเป็นบทสนทนา ปรากฏในการสนทนาของจุลเกตุ เสลียง และกำมะหยี่ ความว่า

“คุณเล็ก กวีผู้ประพันธ์เป็นนิดาคนสุดท้ายของท่านประมุขนั้น ตอนอายุเจ็ดขวบ คนเล็กได้พบกวีหนุ่มชาวกรุงที่เดินทางไปพบพ่อที่บ้านกรั่ว อำเภอกาหลง เด็กหญิงหลงไหลในกลกลอนของเขาจนติดตามไปอยู่ที่บางกอก ได้เป็นนางในอาศัยอยู่ที่

พระตำหนักของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ จากเนื้อความยังพบว่า เธอมีส่วนช่วยเหลือเมื่อสุนทรภู่ตกอับ แต่เธอก็ไม่เคยสมหวังในความรัก นางจันยังเป็น ภรรยาที่สุนทรภู่รักมากที่สุดเสมอ แม้จะเลิกกันไปแล้ว และต่อให้เลิกกับใครอีกก็ ครั้ง เขาก็ไม่เคยมองคุณเล็กเลย หลังจากสุนทรภู่เสียชีวิต คุณเล็กจึงกลับสู่ทะเล บ้านเกิด นิราศมหรณพคือบทบันทึกการเดินทางแสนเศร้าครั้งนี้ คุณจะรู้สึกได้เลยว่า ในขณะที่พ่อภู่พบกับแม่จันในนิราศเมืองแกลง คุณเล็กก็พยายามเรียกร้องความสนใจ จากชายคนเดียวกับที่เธอรักผ่านนิราศมหรณพ มีเนื้อความหลายช่วงที่แทบถอดความกัน มาราวกับเธอตั้งใจประชดประชันการสาธยายหลักในนิราศต้นฉบับ”

(นิราศมหรณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปรapatได้นำเรื่องราวชีวิตของสุนทรภู่ กวีเอกของไทยมาสร้าง เป็นบทสนทนา ในลักษณะของการให้ข้อมูลแก่ตัวละครหลักสามตัว ได้แก่ จุลเกตุ เซลียง และกามะหยี่ ทำให้เห็นถึงเรื่องราวและปมความขัดแย้งจากอดีตที่ส่งผลให้เกิด เหตุการณ์มาตกรรม โดยคนร้ายมีเจตนาที่จะเปิดเผยความลับของเผ่าเหมิน (เงือก) ว่าเป็นเผ่าพันธุ์ที่มีอยู่จริง

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหรณพ (2558) ปรapat ได้สร้างบทสนทนาขึ้นจาก ดำเนินความเชื่อเกี่ยวกับเงือก ปากฎในตอนที่ได้อธิบายเกี่ยวกับเผ่าพันธุ์เงือกว่า “เพื่อรักษาเผ่าพันธุ์ของเราให้ยืนยาวที่สุด เหมินจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพ แวดล้อม โดยเฉพาะกับมนุษย์ซึ่งเป็นจำวแห่งการทำลาย ในกรณีที่เกิดการต่อสู้กัน ความสามารถพิเศษของเราจะไม่มี ความหมายเมื่อเทียบด้วยจำนวนสมาชิก ไม่ว่าแพ้ หรือชนะ เหมินจะเหลือน้อยกว่าอย่างไม่ต้องสงสัย แต่ในกลุ่มเหมินเองก็ยังมีแยกย่อยออกไปอีกหลายเชื้อสาย เหมือนที่คุณมองไกลอยด์ คอคเคซอยด์ หรือนิกรอยด์ เหมินที่อยู่ใน มหาสมุทรห่างไกลจากฝั่งมักไม่คุ้นชินและไม่ต้อนรับมนุษย์ นั่นเป็นที่มาของเรื่องเล่า เกี่ยวกับปีศาจในเกลียวคลื่น เหมินบางกลุ่มพยายามส่งสารเตือนพวกเขาให้เห็นแก่ ความปลอดภัยของส่วนรวม แต่หลายครั้งก็ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร”

(นิราศมหรณพ, 2558)

จากตัวอย่างข้างต้นปรากฏว่าได้นำตำนานความเชื่อเกี่ยวกับเงือกมาสร้างเป็น บทสนทนา ทำให้จุลเกิดต่อกับกัมมะหะยีได้รับเบาะแสที่ใช้ในการหาเหตุจูงใจของคนร้าย สำหรับก่ออาชญากรรม

2. ภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปรাপต์

2.1 ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านการเลี้ยงดู

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหารรณพ (2558) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทย ด้านการเลี้ยงดู ปรากฏเฉพาะประเด็นการเลี้ยงดูแบบกุลสตรีไทย ในตอนที่เชลียงพา จุลเกิดไปไหว้ศพของอดีตสามี ปรাপต์จึงได้เล่าถึงภูมิหลังของจุลเกิด ดังตัวอย่าง

ขณะที่ลูกสาวส่วนใหญ่ติดแม่ โดยเฉพาะจุลเกิดถูกประคบประหงม เป็นพิเศษตามการเลี้ยงดูแบบกุลสตรีไทยโดยจันทรงาม ผู้เติบโตมาในวงศัวัณผู้ดีเก่า เด็กหญิงอ่อนน้อม ต้อยอยู่ในกรอบ ปราศจากประสบการณ์ชีวิตนอกกรงทอง แต่การ เรียก 'พ่อ' แทน 'ป้า' ก็ทำให้เข้ากับบิดาและพี่น้องคนอื่น ๆ ไม่ได้

ด้วยธาตุแท้เฉกเชลียงเคยคะเน เธอเป็นพวก คิดมากกว่าพูด ฉลาด มั่นใจ แต่การแสดงออกส่วนใหญ่เป็นไปในทางตรงข้าม เพราะถูกปลูกฝังให้เคยชิน กับการต้องยอมคนอื่นก่อนเสมอ จุลเกิดจึงทรมานยิ่งด้วยความขัดแย้งในจิตใจ...

(นิราศมหารรณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านการเลี้ยงดูแบบกุลสตรีว่าการเลี้ยงดูแบบดังกล่าวจะส่งผลต่อพฤติกรรม การแสดงออก และ ความรู้สึกของผู้หญิง จะทำให้พวกเธอเกิดความทุกข์กายและใจขึ้น เนื่องจากไม่สามารถ แสดงออกตามความคิดและความรู้สึกของตนเองได้

2.2 ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านสถาปัตยกรรม

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหารรณพ (2558) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทย ด้านสถาปัตยกรรม ปรากฏในตอนที่สุดพรรณกำลังรอพบมงกุฎ เพื่อสอบถามถึงแรงจูงใจ ในการก่ออาชญากรรมของนุชา บุตรสาวของตน เนื่องจากมงกุฎเป็นเพื่อนสนิทของนุชา ความว่า

หนึ่ง พระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร ริมคลองสนามไชย ฝั่งตะวันตก ติดคลองบางหว้า วัดทองทอง วัดเจ้าทอง หรือ วัดจอมทอง มีมาแต่ครั้งกรุงศรี ต่อมาละแวกนี้เป็นนิเวศสถานของพระประยูรญาติฝ่ายกรมสมเด็จพระศรีสุลาลัยหรือเจ้าจอมมารดาเรียม พระบรมราชชนนีของรัชกาลที่ 3... หลังที่พกลับพระนคร จึงทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดใหม่ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเป็นพระอารามหลวง ได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า วัดราชโอรสาราม หมายถึง วัดที่พระราชโอรสทรงสถาปนา และคำที่สถาปนาเป็นส่วนพระองค์ จึงทรงแปลงศิลปกรรมเป็นอย่างจีนตามความพอพระราชหฤทัย ปราบต์จากไม้ ซ้อฟ้า ไบระกา หางหงส์ หากทว่าเป็นปูน เครื่องเคลือบ กังไส รูปลายหงส์และมังกร เป็นอาทิ

(นิราศมหารณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปราบต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านสถาปัตยกรรมว่าสถาปัตยกรรมของไทยนั้นมีการผสมผสานกับรูปแบบสถาปัตยกรรมของจีน

2.3 ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านระบบนิเวศ

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหารณพ (2558) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านระบบนิเวศ ปรากฏตอนที่กำมะหยี่สืบค้นข้อมูลของพุทธสถานต่างๆ จากแท็บเล็ต ความว่า

...จวบรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศส ได้มีรับสั่งให้เจ้าพระยาวิชาเยนทร์นำแบบแปลนทำสวนของพระราชวังแวร์ซายมาจัดที่พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ ภายในกอบปรัดด้วยพันธุ์ไม้เขียวชอุ่มและให้ดอกหอม มีน้ำพุจากฝีมือนายช่างยุโรป และยังได้รับอิทธิพลจากเอเชียตะวันออก เช่น การใช้อุปกรณ์ตกแต่งจำพวกตะเกียงหิน สะพานและซุ้มประตูแบบญี่ปุ่น โดยออกญายามาต้าหรือออกญาเสนาภิมุขเป็นผู้รับผิดชอบ รวมถึงอิทธิพลจากจีนอันจะเห็นได้จากการตกแต่งด้วยถัวยโถโอชาม เจดีย์ ไม้ดัด ไม้พุ่ม ไม้แคระ และ ฤษมอ

(นิราศมหารณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านระบบนิเวศว่า ระบบนิเวศของไทยนั้นมีการผสมผสานกับรูปแบบระบบนิเวศของชาติยุโรปและเอเชีย ตะวันออก

2.4 ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อ

ในนวนิยาย เรื่อง นิราศมหารรณพ (2558) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทย ด้านความเชื่อเรื่องเทวดาภูตผี ปรากฏในตอนที่สุดพรรณได้ลอบติดตามบุคคลปริศนา ไปจนถึงเขตของวัดบวรฯ

...สมัยก่อนชาวจีนติดฝิ่นมาลงแดงตายที่นี้ เพราะทางการปราบ โรงยาจนหาเสฟไม่ได้ เจ้าอาวาสฝันว่าแกมาขอให้ทำที่อยู่ โดยจะเฝ้าวัดตอบแทน จากนั้นแม่ของในวัดหายก็ลั่นได้คืน ชาวบ้านจึงมาบนบานและแก้บนด้วยการนำฝิ่น มาป้ายปาก กระทั่งฝิ่นเป็นของผิดกฎหมายก็แฝงไปเป็นไอยั่วแทน กลายเป็นที่มา ของเทวดาปากดำเป็นป็นบนบานประตุ คอยยื่นยามป้องกันภูตผีปีศาจและสิ่งชั่วร้าย (นิราศมหารรณพ, 2558)

จากข้างต้นพบว่าปรাপต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อ เรื่องเทวดาภูตผีในสังคมไทยว่าสังคมไทยให้ความเคารพนับถือกับเทพเทวดาในฐานะ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะช่วยให้สมปรารถนาและปกป้องคุ้มครองให้รอดพ้นจากสิ่งชั่วร้าย

ในนวนิยาย เรื่อง ลิงพาดกลอน (2561) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้าน ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม ปรากฏในตอนที่ได้ตรตรึงษ์สืบหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อหาเบาะแสในการหาตัวผู้กระทำผิด

ว่ากันว่าอุบากองคือตำราดูฤกษ์ที่มีมาแต่โบราณ คนเฒ่าคนแก่ยึดถือเคร่งครัด โดยเฉพาะในการจัดพิธีการต่างๆ หรือการเดินทาง

(ลิงพาดกลอน, 2561)

จากข้างต้นพบว่าปราบต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามว่าฤกษ์ยามเป็นสิ่งที่สังคมไทยให้การเคารพเชื่อฟัง โดยการกระทำการตามฤกษ์ยามที่ดี จะทำให้พิธีการต่างๆ เกิดความมงคล ตลอดจนการเดินทางเกิดความราบรื่น ไม่ติดขัดสิ่งใด

2.5 ภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านงานประพันธ์ร้อยกรองไทย

ในนวนิยาย เรื่อง กาหลมหรทึก (2557) พบภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านงานประพันธ์ร้อยกรองไทย ปรากฏในตอนที่เราทางศได้เดินทางมาหาเบาะแสที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร พระคุณเจ้าก็ได้เข้ามาคุยกับเราทางศ และอธิบายเกี่ยวกับหลักการแต่งคำประพันธ์ไทยว่า

“อะไรกันวะนี่” อุทานแล้วเพิ่งนึกได้ว่าหาใช่มีแต่พวกตัวเอง สารวัตรหนุ่มทำหน้าปูเลี่ยน “ขอโทษครับ พระคุณเจ้า”

“ไม่เป็นไรคุณสารวัตร” พระสงฆ์ที่ตามมาช่วยให้คำแนะนำยิ้มสำรวม “นี่คือกลบทประเภทหนึ่ง กลบทมีสองประเภท ประเภทแรกคือการเพิ่มลักษณะบังคับพวกสัมผัสคำ สัมผัสสระ หรือสัมผัสอักษร ดังเช่นที่คุณสารวัตรเรียนอ่านเมื่อครู ชื่อกลบทพินประสานสาย ส่วนประเภทที่สองนี้ เรียกกลบทแบบ เป็นการจัดวางรูปคำประพันธ์ให้มีลักษณะพิเศษต่างไปจากเดิม อย่างที่เห็นบนศิลาแผ่นนี้ เป็นการจัดโคลงสี่สุภาพเข้ากล เรียกกลโคลง กลโคลงราชวัดกับกลโคลงฟักแผดใช้วิธีแสดงเส้นสาย ส่วนกลโคลงพรหมภักตร์ กลโคลงหลงห้อง กับกลโคลงสลับห้อง ใช้วิธีใส่กล่อง นอกจากนี้ ถ้าลองเดินดูเสาด้านถัดๆ ไป ก็จะพบรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น วาดเป็นรูปพญานาค รูปยันต์รูปดอกบัว แต่ทั้งหมดเหมือนกันคือ เพื่อประลองปฏิภาณระหว่างคนอ่านกับกวี จึงสร้างขึ้นด้วยวิธีซ่อนเงื่อน”

(กาหลมหรทึก, 2557)

จากข้างต้นพบว่าปราบต์ได้นำเสนอภาพแทนวัฒนธรรมไทยด้านงานประพันธ์ร้อยกรองไทยว่ามีความซับซ้อน

สรุป

การศึกษาประเด็น “การสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปราปต์” ได้แสดงให้เห็นว่าปราปต์ได้สร้างฉากจากพุทธสถานที่มียุ่จริงในสังคมไทยมาใช้ในการดำเนินเรื่อง มีการสร้างตัวละครในสองประเด็น คือ ด้านภูมิหลังและด้านรูปแบบการกระทำ ในประเด็นการสร้างภูมิหลังพบว่าปราปต์ได้นำประวัติศาสตร์ชุมชนและบทร้อยกรองไทยมาสร้างเป็นเรื่องราวชีวิตของตัวละคร ขณะที่ในประเด็นรูปแบบการกระทำของตัวละครมีการนำเนื้อหาของโคลงโลกนิติมาสร้างรูปแบบการกระทำของตัวละคร และบทลงโทษของกฎหมายตราสามดวงมาสร้างรูปแบบวิธีการสังหารของฆาตกร ปราปต์ได้สร้างบทสนทนาขึ้นจากกลวิธีการประพันธ์บทร้อยกรองไทย ประวัติชีวิตของบุคคลในประวัติศาสตร์ไทย และเรื่องราวความเชื่อมาสร้างเป็นบทสนทนาในนวนิยายสืบสวน ส่วนในประเด็นภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนพบว่าปราปต์ได้เสนอภาพแทนอยู่ 5 ภาพ คือ ภาพแทนด้านการเลี้ยงดู ภาพแทนด้านสถาปัตยกรรม ได้นำเสนอภาพการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมของไทยกับจีน ภาพแทนด้านระบบนิเวศ ได้นำเสนอว่ามีการอิทธิพลด้านรูปแบบมาจากต่างชาติ ภาพแทนด้านความเชื่อ มีการนำเสนอภาพความเชื่อเรื่องเทวดาภูตผี ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม และภาพแทนด้านงานประพันธ์ มีการนำเสนอว่างานประพันธ์ไทยมีลักษณะที่ซับซ้อน

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง “การสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทยในนวนิยายสืบสวนของปราปต์” พบว่านวนิยายสืบสวนของปราปต์จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ นวนิยายเรื่อง กาลห่มหมวก (2557) เรื่อง นิราศมหรณพ (2558) และเรื่อง ลิงพาดกลอน (2561) ได้แสดงให้เห็นการนำประวัติศาสตร์และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของสังคมไทยมาใช้ได้อย่างชาญฉลาด โดยเป็นการนำมาใช้เพื่อสร้างองค์ประกอบต่างๆ ของ นวนิยาย ได้แก่ ฉาก ตัวละคร และบทสนทนา ทำให้นวนิยายสืบสวนของปราปต์ได้แสดงให้เห็นภาพแทนวัฒนธรรมไทยอยู่ทั้งหมด 5 ด้านดังที่ปรากฏ

อย่างไรก็ดี กลวิธีการประพันธ์ของปรাপต์นี้แสดงให้เห็นการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทยในจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประพันธ์ เนื่องจากการนำแนวทางการประพันธ์ร้อยกรองไทยมาสร้างเป็นกลอุบายภายในเรื่อง ด้านการเลี้ยงดูบุตรที่มีการนำมาใช้กำหนดสร้างลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครหญิง และด้านความเชื่อที่มีการเสนอว่าเรื่องฤกษ์ยามกับเทวดาภูติผียังคงเป็นสิ่งที่สังคมไทยให้การเคารพนับถือ และมีผลต่อการควบคุมพฤติกรรม ความคิดของตัวละคร โดยการสืบทอดนี้ได้แสดงให้เห็นอุดมการณ์ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันจำนวน 2 อุดมการณ์ คือ อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่กับอุดมการณ์ภูติผี

ในแง่ของบทบาทพบว่าปรাপต์ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทขององค์ความรู้ด้านงานประพันธ์กับเนื้อหาของกฎหมายตราสามดวง จากเดิมที่มีสถานะเป็นองค์ความรู้ให้กลายเป็นวัตถุ癖ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยปรাপต์ได้นำความรู้ด้านงานประพันธ์มาใช้ในการดำเนินเรื่องและสร้างรูปแบบพฤติกรรมของตัวละคร ขณะเดียวกันปรাপต์ก็ได้นำเนื้อหาของกฎหมายตราสามดวงมาใช้ในการสร้างวิธีการสังหารของฆาตกรในเรื่อง การปรับเปลี่ยนบทบาทขององค์ความรู้ทั้งสองนี้แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของวัฒนธรรม สอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรมหาภรณ์ ลิมป์เลิศเสถียร (2551) มองว่า “วัฒนธรรมทุกแขนงต้องมีการปรับเปลี่ยนตน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมแต่ละสมัย”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในประเด็นการสร้างนวนิยายและภาพแทนวัฒนธรรมไทยในดับบทประเภทต่างๆ ได้
2. ผู้วิจัยควรศึกษาการสร้างวรรณกรรมและภาพแทนวัฒนธรรมไทยจากดับบทประเภทต่างๆ อันจะทำให้เห็นภาพแทนวัฒนธรรมไทยในหลากหลายมิติยิ่งขึ้น

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน

นายกฤต โสดาลี สำเร็จการศึกษาระดับศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยนเรศวร และสำเร็จการศึกษาระดับศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). *มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติประจำปีพุทธศักราช 2558*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ : แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. (2558). *อ่านใหม่ : เมืองกับชนบทในวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: นานา พรหมหันท์. (2560). *ทายาทความรุนแรง : แนวคิดการประกอบสร้างทางสังคมต่อการจัดการประสบการณ์ความรุนแรง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลินทิพย์ เนตรวงศ์. (2559). *ภาพตัวแทน “ผู้ชายในฝัน” ในละครโทรทัศน์แนวโรมานซ์*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรมาภรณ์ ลิ้มปีเลิศเสถียร. (2551). *การประยุกต์ใช้วัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ไทย: กลวิธี การสอนการเขียนสร้างสรรค์*. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. 28(1). 209-221.

- ปราปต์. (2557). *กาหลมหรทึก*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปราปต์. (2558). *นิราศมหรณพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปราปต์. (2561). *สิงพาดกลอน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วันชนะ ทองคำภา. (2551). *ภาพตัวแทนของสมเด็จพระมหาธรรมราชาในวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (ออนไลน์). *ปราปต์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2564 จาก th.wikipedia.org/wiki/ปราปต์.
- สมสุข หินวิมาน. (2548). ทฤษฎีสำนึกวัฒนธรรมศึกษา. ใน *ประมวลสาระ ชุดวิชาปรัชญา นิเทศศาสตร์ และทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 13*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สุพรรณิ วราทร. (2519). *ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรก จนถึง พ.ศ. 2475*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- อังคณา สุขวิเศษ. (2544). *นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน: อิทธิพลของชุดเซอร์ลอค โฮล์มส์ที่มีต่อชุดปัวโรต์และนิทานทองอิน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ, คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Berger, P., Luckman, T. (1966). *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*. London: Penguin Books.
- Hall, S. (Ed.). (1997). *Representation: cultural representations and signifying practices*. London: Sage in association with the Open University.